

**Институт економских наука
Београд**

ИЗВЕШТАЈ

о избору др Александра Здравковића
у звање **ВИШИ НАУЧНИ САРАДНИК**

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ:

Др Дарко Марјановић
Виши научни сарадник
Институт економских наука

Др Исидора Љумовић
Научни саветник
Институт економских наука

Проф. др Зоран Грубишић
Редовни професор
Универзитет Унион – Београдска
банкарска академија, Факултет
за банкарство, осигурање и финансије

Децембар 2024. године, Београд

Институт економских наука
Београд, Змај Јовина 12

Научном већу Института економских наука

Београд, 25.12.2024. године

На основу одлуке бр. 558/3 која је донета на седници Научног већа Института економских наука од 28.11.2024. године, именована је Комисија за избор кандидата **др Александра Здравковића** у научно звање Виши научни сарадник, у саставу:

- Др Дарко Марјановић, виши научни сарадник, председник комисије
- Др Исидора Љумовић, научни саветник, члан комисије
- Проф. др Зоран Грубишић, редовни професор, члан комисије

У складу са Правилником о стицању истраживачких и научних звања (Службени гласник РС, бр. 159/2020 и 14/2023), а на основу увида у документацију коју је кандидат поднео у свом писаном захтеву и проучавањем досадашњег рада кандидата, Комисија Научном већу Института економских наука подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

о испуњености услова за избор др Александра Здравковића у научно звање ВИШИ НАУЧНИ САРАДНИК

1. БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

1.1. Образовање

Александар Здравковић је рођен у Ћуприји 1982. године, где је завршио основну школу и гимназију – општи смер. Дипломирао је на Економском факултету Универзитета у Београду 2007. године (смер Статистика, информатика и квантитативне финансије – просек 9,06) на тему “Модел случајног хода у анализи финансијских тржишта“. Школске 2007/2008. године уписао је мастер студије *International Master of Quantitative Finance* у организацији Економског факултета у Београду и Јужноевропског центра за савремене финансије (SECCF). Мастер студије је завршио у јуну 2010. године одбраном тезе “Предвиђање временске структуре каматних стопа на државне обвезнице“.

Школске 2010/2011. године уписао је докторске студије на Економском факултету Универзитета у Љубљани (смер Економија), где је положио све испите прописане програмом студија. Током докторских студија у Љубљани био је стипендиста Европске комисије и Владе Републике Словеније у оквиру програма „*Innovative Scheme for Co-Financing of Doctoral Studies for the Purpose of Encouraging Cooperation with Economy and Solving Current Social Changes - Class 2011, University of Ljubljana*“ као и Фонда за отворено друштво (*Open Society Foundation, New York*) у оквиру „*Global Supplementary Grant Program – Europe*“ у периоду 2012-2014. година. Школске 2015/2016. године Александар Здравковић је уписао докторске студије на Београдској банкарској академији, где је положио све испите предвиђене студијским програмом Финансије са просечном оценом 9,78 и одбранио докторску дисертацију под називом „*Детерминанте јавног дуга и фискалне одрживости*“.

Током каријере обавио је бројна стручна усавршавања у иностранству, међу којима се издвајају: летња школа Економског факултета у Барселони „*Macroeconometrics Summer School*“ (Барселона, 2024), семинар „*China's Economic and Social Development Experiences for Euro-Asian Countries*“ (Пекинг, 2015), летња школа Економског факултета у Љубљани (Љубљана, 2014), интерни курс Међународног монетарног фонда „*Advanced Time Series Forecasting*“ (Вашингтон, 2013), студијски боравак на Vienna Graduate School of Finance (Беч, 2012), студијски боравак на Универзитету у Ници – Sophia Antipolis (Ница, 2010) и летња школа Европске федерације удружења финансијских аналитичара (Мадрид, 2009).

1.2. Професионална каријера

Професионалну каријеру започео је маја 2007. године на Институту економских наука у Београду као истраживач приправник. Током боравка у Словенији 2011. године је обављао праксу у Међународном центру за промоцију предузећа (*International Center for Promotion of Enterprises - ICPE*), међународне организације која промовише ефикасно управљање државним предузећима и јавним сектором. У 2013. години боравио је у Вашингтону где је обављао тромесечну праксу у Међународном монетарном фонду у оквиру програма „*Fund Internship Program*“, који омогућава перспективним студентима докторских студија у области макроекономије да се укључе у рад ММФ. Од 2022. године је руководилац Департамента за макроекономију на Институту економских наука.

Као спољни сарадник, Александар Здравковић изводи наставу на предмету Економетрија на докторским студијама Београдске банкарске академије. Такође, био је члан више комисија за оцену и одбрану докторских дисертација на Београдској банкарској академији. Током 2018. и 2019. године изводио је наставу на Летњој школи економетрије ИЕН, а 2022. је био руководилац пројекта „Обуке запослених на Економском факултету Универзитета у Бања Луци“.

Током 17 година академске каријере кандидат је објавио преко 60 научних и стручних радова у међународним и домаћим часописима и зборницима, укључујући и часописе на ССЦИ листи, и излагао радове и резултате истраживачког рада на бројним међународним конференцијама и научним скуповима.

Поред научног рада, као експерт у области управљања јавним финансијама учествовао је на великом броју домаћих и међународних пројеката подршке јачању капацитета државних институција, као што су *Локална Самоуправа за 21. век* (Влада Швајцарске Конфедерације, 2023), *Support to IPA Programming, Training and Project Preparation* (ЕУ, 2018-2022), *Transparency Initiative for the Western Balkans - Focus on COVID19 and Recovery Spending* (Влада Уједињеног Краљевства, 2020-2021), *Support to Public Administration Reform under the PAR Sector Reform Contract* (ЕУ, 2019-2020), *Public Finance Reform* (GIZ, 2017).

На листи изврсности Министарства науке, технолошког развоја и иновација рангиран је међу 10% најбољих истраживача у области друштвених наука у звању научни сарадник.

Течно говори енглески језик и служи се словеначким и португалским језиком. Поседује висок ниво експертизе у раду са софтверима за квантитативну, економетријску и статистичку анализу података (Stata, E-Views, SPSS, MS Office, Visual Basic for MS Applications, MATLAB).

2. НАУЧНО ЗВАЊЕ

Одлуком Комисије за стицање научних звања, Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије бр. 660-01-00005/220-14/51 од 08.06.2020. године, др Александар Здравковић је стекао научно звање *Научни сарадник* (одлука дата у прилогу).

3. БИБЛИОГРАФИЈА - преглед остварених научних резултата у периоду од јуна 2020.¹ до новембра 2024. године

Монографска студија/поглавље у књизи М12 или рад у тематском зборнику међународног значаја - М14

1. **Здравковић, А.,** Каменковић, С., Каличанин, Т. (2022). The Size of the Fiscal Stimulus in European Countries. У: Редепагић С., Дуарте, А.П., Синичакова, М., Бодрожа, Д. (ур.), *Economic and Financial Implications of Covid-19 Crises*, стр. 69-92 (49.311 карактера са проредом, два аутоцитата из категорије М20), број хетероцитата: 0, издавач: Université Côte d'Azur, France. ISBN: 978-2-493478-00-9. [COBISS.SR-ID: 65603849]. **(4,17 бодова) – М14**

Број бодова одређен по формули $K/(1+0,2(n-2))$, $n > 2$

Рад у међународном часопису изузетних вредности - М21а

2. **Зубовић, Ј., Здравковић, А.,** Јовановић, О. Ђукић, М., Владисављевић, М. (2022). Affordability of cigarettes in ten Southeastern European countries between

---

¹ Приказани су радови објављени након одлуке (бр. 154/4 од 28.05.2020.) Научног већа Института економских наука о предлогу за стицање научног звања *Научни сарадник* за кандидата др Александра Здравковића.

2008 and 2019. *Tobacco Control*, 33, стр. 59-67, број хетероцитата 4. Доступно на: <https://tobaccocontrol.bmj.com/content/tobaccocontrol/early/2023/04/24/tc-2022-057716.full.pdf?ijkey=2CixkTvAaaQiNGc&keytype=ref>. [COBISS.SR-ID: 114826505]. (7,14 бодова) – M21a

Број бодова одређен по формули $K/(1+0,2(n-3))$, $n > 3$

Рад у врхунском међународном часопису – M21

3. Зубовић, Ј., Здравковић, А., Јовановић, О. (2022). Smoking patterns during COVID-19: Evidence from Serbia. *Tobacco induced diseases*, 20, стр. 1-8, број хетероцитата 5. Доступно на: <http://www.tobaccoinduceddiseases.org/pdf-148169-76127?filename=Smoking%20patterns%20during.pdf>. [COBISS.SR-ID: 67592713]. (8 бодова) – M21

Рад у истакнутом међународном часопису – M22

4. Петровић-Ранђеловић, М., Митић, П., Здравковић, А., Цветановић, Д., Цветановић, С. (2020). Economic growth and carbon emissions: Evidence from CIVETS countries. *Applied Economics*, 52(16), стр. 1806-1815, број хетероцитата 39. Доступно на: <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/00036846.2019.1679343?needAccess=true>. (3,57 бодова) – M22

Број бодова одређен по формули $K/(1+0,2(n-3))$, $n > 3$

Рад у међународном часопису – M23

5. Здравковић, А., Бодрожа, Д., Ковалчић, М., Јовичић, Е., Павловић, Д., Секулић, Д. (2024). The economic development effects on freshwater abstraction from the European perspective. *Economics of Agriculture*, 71(1), стр. 155-172, број хетероцитата 0. Доступно на: <https://bsaae.bg.ac.rs/images/Ekonomika%20kompletna/2024/EP%201-2024%20lq.pdf>. [COBISS.SR-ID: 141920009]. (2,5 бода) – M23

Број бодова одређен по формули $K/(1+0,2(n-3))$, $n > 3$

6. Каличанин Т., Здравковић, А., Балабан, М. (2024). Profitability determinants in the Serbian insurance sector: A panel data approach. *International Review*, 13(1-2), стр. 197-202, број хетероцитата 0. Доступно на: <https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/2217-9739/2024/2217-97392401197K.pdf>. [COBISS.SR-ID: 149582345]. (4 бода) – M23

Рад у националном часопису међународног значаја – M24

7. Јелочник М., Субић, Ј., Здравковић, А. (2022). Economic effects of investment in irrigation systems implementation at the small family farms. *Economics of*

Agriculture, 69(3), стр. 793-817, број хетероцитата 3.
<https://www.ea.bg.ac.rs/index.php/EA/article/view/2125/1581>. (4 бода) – М24

Предавање по позиву са међународног скупа штампано у целини – М31
(позивно писмо и садржај зборника су достављени у прилогу)

8. **Здравковић, А.** (2024). Subsidies as a tool for empowering SMSs: from empirical effects to future opportunities in agri-food sector. Међународна конференција *Sustainable agriculture and rural development – V*. The Institute of Agricultural Economics. (3,5 бодова) – М31

Саопштење са међународног скупа штампано у изводу – М34

9. Митић, П., Здравковић, А. (2024). Advancing sustainable development in Central and Eastern Europe: the interplay of environment, energy, and economy. *16th International Conference: Economies of the Balkan and Eastern European Countries - EBEEC 2024*. International Hellenic University, Department of Finance and Accounting, Greece and Mykolas Romeris University, Faculty of Public Governance and Business, Lithuania. стр. 36, број хетероцитата 0. Доступно на: http://ebeec.ihu.gr/documents/oldConferences/EBEEC2024_abstracts.pdf. [COBISS.SR-ID: 145630217]. (0,5 бодова) – М34
10. Здравковић, А., Зубовић, Ј., Недељковић, Б. (2023). Impact of tobacco taxation on poverty and inequality in Serbia. *The 8th ENSP European Conference on Tobacco Control*. European Network for Smoking and Tobacco Prevention, стр. 45-46, број хетероцитата 0. Доступно на: <https://www.tobaccopreventioncessation.com/Impact-of-tobacco-taxation-on-poverty-and-inequality-in-Serbia.172742.0.2.html>. [COBISS.SR-ID: 129359369]. (0,5 бодова) – М34
11. Здравковић, А., Митић, П. (2023). The nexus between CO2 emissions and renewable energy in CEE countries: A panel approach. *15th International Scientific Conference "Environmental and Energy Economics: Climate Change Mitigation and Adaptation, Green Transition, Circular Economy"*. Institute of Economic Sciences, стр. 139-141, број хетероцитата 0. [COBISS.SR-ID: 127483657]. (0,5 бодова) – М34
12. Здравковић, А., Каличанин, Т. (2023). Cost efficiency determinants in Serbian banking sector: a panel data approach. *Global economic trends - challenges and opportunities*. Belgrade Banking Academy, Faculty of Banking, Insurance and Finance, стр. 65-67, број хетероцитата 0. [COBISS.SR-ID: 125624585]. (0,5 бодова) – М34
13. Здравковић, А., Зубовић, Ј. (2022). Macroeconomic Impact of Tobacco Taxation in Serbia. *14th International Scientific Conference "European economies after COVID-19: Challenges and implications for the macroeconomic policy"*. Institute of Economic Sciences, стр. 27-29, број хетероцитата 0. Доступно на: <https://library.ien.bg.ac.rs/index.php/zb/article/view/1540/1259>. [COBISS.SR-ID: 78885385]. (0,5 бодова) – М34

14. Зубовић, Ј., Здравковић, А., Јовановић, О. (2021). Change of smoking patterns in Serbia during Covid-19. *6th Conference of the European Network for Smoking and Tobacco Prevention*. European Network for Smoking and Tobacco Prevention. стр. 37, број хетероцитата 0. <https://www.tobaccopreventioncessation.com/Issue-Supplement-2021,10525>. [COBISS.SR-ID: 54437385]. (0,5 бодова) – М34

Уређивање зборника саопштења међународног научног скупа – М36

15. Здравковић, А., Станчева-Гигов, И., Лазић, М., Хаџи Наумова-Михајловска, К. (2022). *European Economies after COVID-19: Challenges and implications for the macroeconomic policy*. (Book of abstracts.) Institute of Economic Sciences, Belgrade. Доступно на: <https://library.ien.bg.ac.rs/index.php/zb/article/view/1540/1259>. ISBN: 978-86-89465-73-0. [COBISS.SR-ID: 78271241]. (1,5 бод) – М36

Поглавље у књизи М42 или рад у тематском зборнику националног значаја – М45

16. Јовичић, Е., Здравковић, А. (2023). Impact of COVID-19 pandemic on international trade flows in Serbia. *European economies after COVID-19*. Institute of Economic Sciences, стр. 114-143, број хетероцитата 0. Доступно на: <https://www.library.ien.bg.ac.rs/index.php/zb/article/view/1752/1362>. [COBISS.SR-ID: 132019721]. (1,5 бодова) – М45
17. Здравковић, А., Брадић-Мартиновић, А. (2021). A long-run relation between tourism and international trade: Evidences from Western Balkan. *Makroekonomska stabilnost i unapređenje konkurentnosti zemalja Zapadnog Balkana*. Institute of Economic Sciences, стр. 68-82, број хетероцитата 0. Доступно на: https://www.library.ien.bg.ac.rs/index.php/zb/article/view/1434/1168?fbclid=IwAR2RsKRnAhv99wkUa8_9V6YUply-mxXUV2K7cRmEc-Zftrxb0_RqsU93uXA. [COBISS.SR-ID: 53191177]. (1,5 бодова) – М45
18. Здравковић, А. (2020). Do Growth Expectations Match Up with Fiscal Bailout and Containment Measures in the Time of Covid-19? *Black swan in the world economy 2020*. Institute of Economic Sciences, стр. 106-120, број хетероцитата 1. Доступно на: <https://www.library.ien.bg.ac.rs/index.php/monog/article/view/1296/1096>. [COBISS.SR-ID: 22609929]. (1,5 бодова) – М45

Уређивање тематског зборника, лексикографске или картографске публикације националног значаја – М49

19. Здравковић, А. (2023). *European Economies after Covid-19: Challenges and Implications for the Macroeconomic Policy*. Institute of Economic Sciences. Доступно на: <https://www.library.ien.bg.ac.rs/index.php/zb/article/view/1752/1362>. ISBN: 978-86-89465-75-4. [COBISS.SR-ID: 131440905]. (1 бод) – М49

Рад у врхунском часопису националног значаја – М51

20. Зубовић, Ј., Здравковић, А., Јовановић, О. (2021). Intentions to Smoking Cessation in the Time of COVID-19: Evidence from Serbia. *Economic Analysis*, 54(1), стр. 13-23, број хетероцитата 1. Доступно на: <https://www.library.ien.bg.ac.rs/index.php/ea/article/view/1369/1131>. [COBISS.SR-ID: 42551561]. (3 бода) – М51

Рад у истакнутом националном часопису – М52

21. Брадић-Мартинковић А., Здравковић, А., Мишић, Т. (2020). eHealth Skills of Female Entrepreneurs in Serbia, *Journal of Women's Entrepreneurship and Education*, vol. 2020(3-4), стр. 101-122, број хетероцитата 2. Доступно на: <http://ebooks.ien.bg.ac.rs/1530/>. [COBISS.SR-ID: 29661449]. (1,5 бодова) – М52

Саопштење са скупа националног значаја штампано у целини – М63

22. Брадић-Мартинковић, А., Антонијевић, М., Здравковић, А. (2022). Digitalne preduzetničke kompetencije studenata. *XXVIII skup Trendovi razvoja "Univerzitetsko obrazovanje za privредu"*. Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad, стр. 405-408, број хетероцитата 0. Доступно на: <http://ebooks.ien.bg.ac.rs/1745/>. [COBISS.SR-ID: 114866185]. (0,5 бодова) – М63
23. Брадић-Мартинковић, А., Здравковић, А., Бановић, Ј. (2021). Otvoreni podaci u društvenim i humanističkim naukama: empirijski nalazi upotrebe podataka u nastavi. *XXVII skup Trendovi razvoja "On-line nastava na univerzitetima"*. Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad, стр. 399-402, број хетероцитата 0. Доступно на: <http://ebooks.ien.bg.ac.rs/1574/>. [COBISS.SR-ID: 32304905]. (0,5 бодова) – М63

Студија и анализа јавне политике која је прихваћена на одговарајућем научном/наставном-научном већу – М123

24. Здравковић, А., Мартинез-Ориол, А., Ђикић, Ј., Николов, М., О'Брајан, М. (2022). *Fiscal Transparency during the Covid-19 Emergency Response: Bosnia and Herzegovina, North Macedonia, and Serbia*. World Bank. Доступно на: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099810011042298361/pdf/P15845909f12a9000b1b902278167044c1.pdf>. (1 бод) – М123

Анализа утицаја ефеката, прихваћена на одговарајућем научном/наставном-научном већу – М124

25. Зубовић, Ј., Здравковић, А., Лазић, М. (2023). *Contemporary Economic and Financial Trends Analysis Impact assessment of Ukraine crisis on Serbian companies*. UNDP. [COBISS.SR-ID: 123054089]. (1 бод) – М124

4. ПРИКАЗ И ОЦЕНА ОДАБРАНИХ РАДОВА

1. Зубовић, Ј., Здравковић, А., Јовановић, О. Ђукић, М., Владисављевић, М. (2022). Affordability of cigarettes in ten Southeastern European countries between 2008 and 2019. *Tobacco Control*, 33, стр. 59-67. [COBISS.SR-ID: 114826505]. – **M21a**

Кључне речи: Приуштивост, дувански производи, релативна цена цигарета, индекс приступачности дувана, југоисточна Европа.

Емпиријски докази показују да је потрошња дувана снажно повезана са његовом ценовном приступачношћу. Номинални раст цена дуванских производа, наметнут кроз опорезивање, требало би да премашује или барем прати номинални раст дохотка, чиме би се осигурало да дувански производи временом постају мање приступачни. Пре овог истраживања, ниједна анализа која се бави питањем приступачности дуванских производа у региону југоисточне Европе није била спроведена. Студија има за циљ да испита трендове приступачности цигарета у десет одабраних земаља југоисточне Европе у периоду од 2008. до 2019. године, као и утицај приступачности на потрошњу цигарета. Са становишта јавних политика, студија има за циљ да подржи креирање ефикасније политике опорезивања дувана засноване на доказима. Као мере приступачности користе се релативна цена цигарета у односу на доходак и индекс приступачности дувана. Панел регресија је коришћена за оцену утицаја мера приступачности на потрошњу цигарета.

Приуштивост цигарета у посматраним земљама југоисточне Европе је у просеку смањена, али су током анализираног периода примећени различити трендови. Пад приступачности био је динамичнији у земљама Западног Балкана (које нису чланице ЕУ) и земљама са нижим и средњим прихода унутар региона југоисточне Европе. Економетријско оцењивање потврђује да је приступачност главна детерминанта потрошње дувана, указујући да смањење приступачности значајно смањује потрошњу дувана. Упркос доказима, приступачност је и даље широко занемарена од стране креатора јавних политика у региону југоисточне Европе приликом дизајнирања националних политика опорезивања дувана. Креатори политика треба да буду свесни ризика да будући раст цена цигарета може заостајати за стварним растом дохотка, што би учинило пореску политику мање ефикасном у смањењу потрошње. Смањење приступачности треба да буде кључна разматрана ставка приликом дизајнирања ефикасних политика опорезивања дувана.

2. Зубовић, Ј., Здравковић, А., Јовановић, О. (2022). Smoking patterns during COVID-19: Evidence from Serbia. *Tobacco induced diseases*, 20, стр. 1-8. [COBISS.SR-ID: 67592713]. – **M21**

Кључне речи: Србија, интензитет пушења, COVID-19, пушачке навике

Након избијања пандемије, истраживања су показала да је у многим земљама број пушача који су повећали конзумацију дувана током пандемије COVID-19 већи од

броја оних који су је смањили, упркос већем ризику од озбиљног обољења и смртног исхода услед COVID-19. У овој студији су упоређене промене у пушачким навикама у почетним и каснијим фазама пандемије, као и фактори повезани са смањењем интензитета пушења. Спроведена су два круга анкета на репрезентативним узорцима – први у почетној фази пандемије (11–19. мај 2020. године), а други у каснијој фази (4–11. јун 2021. године) у Србији. Мултиноминална логистичка регресија коришћена је за процену повезаности између карактеристика пушача и смањења интензитета пушења. За разлику од већине студија које испитују психолошке факторе који утичу на пушење током пандемије, ова студија се фокусира на чињеничне детерминанте промена у интензитету пушења. Удео пушача који су изјавили да пуше значајно више је порастао, са 22,7% у мају 2020. године на 35,2% у јуну 2021. године. Удео пушача који су пријавили смањење пушења благо је порастао, са 11,7% на 13,3%. Дуготрајност пандемије значајно је повећала намере за престанак пушења, са 26,3% на 40%. Анализа је указала да су пушачи који поседују виши ниво образовања, пушачи којима је смањен лични приход током пандемије, пушачи који не конзумирају свакодневно дуван и пушачи који су прележали COVID-19 инфекцију представљају категорије пушача који су склонији смањењу конзумирања дувана током пандемије. Анализа је показала да већина пушача није свесна да конзумација дуванских производа повећава изложеност здравственим ризицима повезаним са COVID-19, али и да су пушачи који су били заражени коронавирусом имали тенденцију да смање пушење. Ово истраживање наглашава потребу за проактивнијом политиком контроле дувана кроз креирање јавних кампања које указују на озбиљност утицаја респираторних инфекција на здравље пушача. Такве кампање би првенствено требало да циљају оне групе пушача које су мање способне да смање интензитет пушења.

3. Петровић-Ранђеловић, М., Митић, П., **Здравковић, А.**, Цветановић, Д., Цветановић, С. (2020). Economic growth and carbon emissions: Evidence from CIVETS countries. *Applied Economics*, 52(16), стр. 1806-1815. – **M22**

Кључне речи: емисија угљен диоксида, економски раст, деградација животне средине, коинтеграција, каузалност

Овај рад анализира постојање дугорочне везе између емисије угљен диоксида и одабраних економских варијабли: реалног бруто домаћег производа по становнику, страних директних инвестиција, бруто инвестиција у фиксни капитал, додате вредности у индустријском сектору и потрошње енергије по становнику за Колумбију, Индонезију, Вијетнам, Египат, Турску и Јужноафричку Републику у периоду од 1989. до 2016. године. У анализи су коришћени панел тестови јединичних коренова, затим панел коинтеграциони тестови и тестови панел каузалности. Резултати јасно доказују постојање двосмерне дугорочне узрочно-последичне везе између свих варијабли, осим између емисије угљен диоксида и БДП-а, као и између емисије угљен диоксида и бруто инвестиција у фиксни капитал.

Главни налаз анализе краткорочне каузалности јесте да емисија угљен диоксида у кратком року не доводи до промена других варијабли. С друге стране, све варијабле осим страних директних инвестиција узрокују промене у емисији угљен диоксида, а постоји и позитивна двосмерна узрочна веза између БДП-а и страних

директних инвестиција, између бруто инвестиција у фиксни капитал и страних директних инвестиција, као и између бруто инвестиција у фиксни капитал и додате вредности у сектору индустрије.

4. **Здравковић, А.**, Бодрожа, Д., Ковалчић, М., Јовичић, Е., Павловић, Д., Секулић, Д. (2024). The economic development effects on freshwater abstraction from the European perspective. *Economics of Agriculture*, 71(1), стр. 155-172. [COBISS.SR-ID: 141920009]. – **M23**

Кључне речи: захватање слатке воде, економски развој, несташица воде, Европа, одрживост

Несташица воде представља све већи глобални проблем због климатских промена и захтева за убрзаним економским развојем. Овај рад анализира однос између економског развоја и захваћене слатке воде како би се истражиле његове карактеристике у контексту европских држава. Анализа је фокусирана на укупно 19 европских земаља, укључујући 18 држава чланица ЕУ и једну земљу која је кандидат за чланство, у периоду од 2007. до 2018. године.

Користећи скуп панел података, анализиран је утицај различитих показатеља економског развоја (БДП по глави становника, Индекс људског развоја, продуктивност употребе воде и обим међународне трговине) на захватање слатке воде. Анализа је показала да су све експланаторне варијабле значајне за објашњење варијација у захватању слатке воде између посматраних земаља, осим међународне трговине.

5. Каличанин Т., **Здравковић, А.**, Балабан, М. (2024). Profitability determinants in the Serbian insurance sector: A panel data approach. *International Review*, 13(1-2), стр. 197-202. [COBISS.SR-ID: 149582345]. – **M23**

Кључне речи: сектор осигурања, концентрација, детерминанте профитабилности

Циљ овог рада је да анализа детерминанте профитабилности у сектору осигурања Републике Србије. Студија се фокусира на емпиријско истраживање које укључује оцењивање панел регресионих модела за све осигуравајуће компаније које су пословале у Републици Србији у периоду од 2005. до 2021. године. Подаци су прикупљени из финансијских извештаја које је објавила Народна банка Србије, обухватајући небалансирани панел који укључује укупно 32 компаније за животно осигурање, неживотно осигурање и реосигурање.

Резултати оцене панел регресионих модела указују на то да специфичне варијабле осигурања имају значајну и робусну улогу у одређивању финансијских перформанси, док макроекономске варијабле у мањој мери утичу на профитабилност. Поред специфичних варијабли осигурања, концентрација на тржишту такође се показује као значајна детерминанта успешности пословања сектора осигурања јер је позитивно корелисана са индикаторима профитабилности.

5. КВАЛИТАТИВНА ОЦЕНА НАУЧНОГ ДОПРИНОСА

5.1. Квалитет научних резултата

Од избора у претходно научно звање др Александар Здравковић је остварио укупно 25 научна резултата, од чега је 21 научни рад, 2 документа припремљена у вези са креирањем и анализом јавних политика, једно уредништво тематског зборника националног значаја и једно уредништво зборника саопштења међународног научног скупа.

Структура објављених радова кандидата по категоријама је:

Категорија	Број радова	Број бодова
M14	1	4,17
M21a	1	7,14
M21	1	8
M22	1	3,57
M23	2	6,5
M24	1	4
M31	1	3,5
M34	6	3
M36	1	1,5
M45	3	4,5
M49	1	1
M51	1	3
M52	1	1,5
M63	2	1
M123	1	1
M124	1	1
Укупно	25	54,38

Самостални аутор био је у 1 научном резултату, руководиоца у реализацији истраживања (први аутор) био је у 11 научних резултата, други коаутор у 10 научних резултата и трећи коаутор у 3 научна резултата.

Научни радови др Александра Здравковића су објављени: у тематском зборнику међународног значаја (M14 – један), међународном часопису изузетних вредности (M21a – један), врхунском међународном часопису (M21 – један), истакнутом међународном часопису (M22 – један), међународном часопису (M23 – два), националном часопису међународног значаја (M24 – један), у врхунском часопису националног значаја (M51 – један), и истакнутом националном часопису (M52 – један). Поред тога, кандидат је објавио поглавље у монографији националног значаја (M45 – три) и био уредник тематског зборника националног значаја (M49 – један). Кандидат је имао и предавање по позиву са међународног скупа штампано у целини (M31 – један), излагао је на међународним научним скуповима чији су резултати штампани у изводу (M34 – шест) и био уредник саопштења

међународног научног скупа (М36 – један). Такође, кандидат има и саопштења са скупа националног значаја штампано у целини (М63 – два). Др Александар Здравковић је један од аутора докумената јавних политика које су прихваћене на Научном већу Института економских наука (М123 – један и М124 – један).

Објављене публикације се највећим делом односе на истраживања у три области. Пре свега кандидат се бави истраживањима у области макроекономије и финансија, укључујући области управљања јавним финансијама и фискалне политике, утицаја криза и шокова на макроекономске токове и употребе панел економетријских модела у макроекономском моделирању. Затим, проучава проблематику економије јавног здравља, са посебним освртом на опорезивање дуванских производа, моделирање тражње за дуванским производима и мерама јавних политика за смањење конзумације дувана. Трећа област проучавања обухвата економику пољопривреде.

Др Александар Здравковић доминантно истражује и објављује научне публикације у домену макроекономског моделирања. Кандидат поседује висок ниво експертизе у области квантитативне, економетријске и статистичке обраде података и у његовим истраживањима посебан фокус је стављен на примену економетријске анализе панел података у моделирању зависности макроекономских варијабли. Међу научним резултатима у овој области нарочито се истиче рад „*Коинтеграциона анализа реалног БДП и емисије угљен диоксида у транзиционим земљама*“ у којем је коришћењем ригорозне методологије засноване на панел анализи јединичног корена, панел коинтеграционој анализи и методима динамичке естимације панел економетријских модела утврђено постојање дугорочне међузависности између динамике бруто домаћег производа и емисије угљен диоксида у групи транзиционих земаља укључујући и Србију. Поменути рад је остварио изузетно висок ниво цитираности, укључујући 187 цитата по Google Scholar цитатној бази, од којих је 87 остварено у часописима индексираним у WOS. У домену макроекономије и јавних финансија, кандидат се посебно бавио и ефектима COVID-19 пандемије и евалуацијом мера фискалне политике као одговора на економске неравнотеже проузроковане пандемијом. Међу оствареним научним резултатима у овој области се посебно истиче документ евалуације јавних политика „*Fiscal Transparency during the Covid-19 Emergency Response: Bosnia and Herzegovina, North Macedonia, and Serbia*“, у чијој изради је кандидат учествовао као члан пројектног тима Светске банке и у којем је спровео детаљну анализу транспарентности буџетског процеса и трошења буџетских средстава у Републици Србији.

Кроз учешће на пројектима „*Accelerating Progress on Effective Tobacco Tax Policies in Low-and Middle-Income Countries*“ и „*Tobacco Taxation in Eastern Europe*“ које у сарадњи са међународним партнерима реализује Институт економских наука, кандидат је имао прилику да оствари значајан допринос у области економије јавног здравља, конкретно у домену истраживања тенденција конзумације дуванских производа и анализи ефеката опорезивања дувана на јавне приходе, сиромаштво и социо-економску неједнакост. Овде се међу оствареним научним резултатима посебно истиче рад „*Приуштивост цигарета у десет земаља југоисточне Европе између 2008. и 2019. године*“, објављеном у међународном часопису изузетних вредности категорије М21а, у којем су методи економетријске анализе панел података примењени у моделирању тражње за дуванским производима како би се указало на постојање позитивне системске везе између

приуштивности цигарета и потрошње дувана по становнику, што је нарочито забрињавајуће имајући у виду да је у неколико земаља југоисточне Европе у које спада и Србија уочен тренд раста приуштивности. Такође је значајно и истраживање о макроекономском утицају опорезивања дувана, с обзиром да је то прво национално истраживање које садржи анализу и симулацију ефеката економских политика заснованих на подацима из инпут-аутпут табела српске привреде од како је Републички завод за статистику започео објављивање инпут-аутпут обрачунатих по методологији Еуростата, због чега истраживање има и битан методолошки допринос.

Кандидат је у свом научном раду значајан напор усмерио и на истраживања у области економије пољопривреде, кроз иновативну примену панел економетријске анализе за моделирање различитих пољопривредних феномена и перформанси економских субјеката који послују у сектору пољопривреде. Међу научним резултатима кандидата из области економије пољопривреде по научном доприносу посебно се истиче рад у којем се анализира просторни и динамички утицај количине падавина на приносе пшенице, и који је објављен у међународном часопису истакнутих вредности категорије M21a.

У периоду 2020-2024. година, кандидат је био ангажован као рецензент следећих часописа:

- *Sustainability* (индексиран у WOS), издавач Multidisciplinary Digital Publishing Institute (MDPI), 5 рецензија;
- *Economies* (индексиран у WOS), издавач Multidisciplinary Digital Publishing Institute (MDPI), 2 рецензије;
- *Land* (индексиран у WOS), Издавач Multidisciplinary Digital Publishing Institute (MDPI), 1 рецензија;
- *Atmosphere* (индексиран у WOS), издавач Multidisciplinary Digital Publishing Institute (MDPI), 1 рецензија;
- *Sage Open* (индексиран у WOS), издавач Sage Publishing, 1 рецензија;
- *Journal of contemporary management issues* (индексиран у WOS), издавач Економски факултет Универзитета у Сплиту, 1 рецензија;
- *Economic Analysis: Applied Research in Emerging Markets*, издавач Институт економских наука, 3 рецензије.

5.2. Ангажованост у формирању научних кадрова

Др Александар Здравковић је у периоду од фебруара 2019. до септембра 2020. године у звању доцента био стално запослен на Београдској банкарској академији – Факултету за банкарство, осигурање и финансије. Од 2021. године изводи наставу на Београдској банкарској академији – Факултету за банкарство, осигурање и финансије на докторским студијама на предмету Економетрија (потврда у прилогу).

Др Александар Здравковић је био ангажован као члан комисије за оцену и одбрану шест докторских дисертација (потврде о чланству у комисијама кандидата за оцену и одбрану докторске дисертације достављене су у прилогу материјала).

Чланство у комисијама за оцену и одбрану докторских дисертација приказано је у наставку:

- Едо Дуран, *„Утицај светске економске кризе на међународну диверсификацију инвестиционог портфолија“*. Докторска дисертација одбрањена 2023. године на Београдској банкарској академији – Факултету за банкарство, осигурање и финансије, члан комисије за одбрану докторске дисертације.
- Љубица Пантелић, *„Високофреквентно трговање финансијским фјучерсима“*. Докторска дисертација одбрањена 2023. године на Београдској банкарској академији – Факултету за банкарство, осигурање и финансије, члан комисије за одбрану докторске дисертације.
- Срђан Милић, *„Утицај фискалне консолидације на макроекономске перформансе – пример Црна Гора“*. Докторска дисертација одбрањена 2021. године на Београдској банкарској академији – Факултету за банкарство, осигурање и финансије, члан комисије за одбрану докторске дисертације.
- Петар Димић, *„Економске перспективе и раст држава БРИКС-а поређено са Г7“*. Докторска дисертација пријављена 2024. године на Београдској банкарској академији – Факултету за банкарство, осигурање и финансије, члан комисије за оцену докторске дисертације.
- Един Ханић, *„Институционални инвеститори: структура, функционисање и утицај на економски раст“*. Докторска дисертација пријављена 2024. године на Београдској банкарској академији – Факултету за банкарство, осигурање и финансије, члан комисије за оцену докторске дисертације.

Комисије за избор у звања - др Александар Здравковић је, након избора у претходно научно звање, био председник за избор у научна звања покренута преко Института економских наука у Београду. Потписник је једног реферата за избор у научно звање научни сарадник (потврда о чланству у комисији кандидата за избор у научно звање достављена је у прилогу материјала):

- кандидат: др Сузана Балабан, звање: научни сарадник, председник комисије која је формирана 14.02.2024. године.

Током 2018. и 2019. године кандидат је изводио наставу на Летњој школи економетрије Института економских наука у области примене економетријских модела панел података (потврда у прилогу).

5.3. Нормирање броја коауторских радова

На основу Правилника о поступку и начину вредновања, и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача ("Службени гласник РС", бр. 24/2016, 21/2017 и 38/2017) сви научни радови објављени у часописима у области друштвених наука који имају до три коаутора се признају са пуном тежином, док су бодови код радова са више од три коаутора кориговани по формули $K/(1+0,2(n-3))$, $n>3$, док се радови објављени као поглавља у монографијама са више од два аутора коригују по формули $K/(1+0,2(n-2))$, $n>2$.

Од избора у претходно научно звање, др Здравковић је објавио 25 научних резултата, од чега 13 научних радова, 6 апстраката са научних конференција у земљи и иностранству, 2 саопштења са скупа националног значаја, 2 уредништва и 2 документа јавне политике. Од укупно остварених научних резултата, 21 научни резултат се признаје са пуном тежином док се 4 научна резултата нормирају по формули.

5.4. Руковођење пројектима, потпројектима и пројектним задацима

Др Александар Здравковић је као истраживач Института економских наука учествовао на великом броју домаћих и међународних пројеката финансираних из различитих извора (потврде у прилогу). У 2022. години руководио је пројектом ИЕН „Обуке запослених на Економском факултету Универзитета у Бања Луци“. У склопу овог пројекта, осмишљен је и реализован програм обуке усклађен са потребама запослених на Економском факултету Универзитета у Бања Луци у области статистичке и економетријске анализе и практичног моделирања у пакету СТАТА. Од 2015. до 2018. године испред Института економских наука био је координатор Радне групе за Поглавље 16: Опорезивање Националне конвенције о Европској унији, платформе цивилног друштва Србије за учешће и праћење преговарачког процеса са ЕУ, 2015-2018 (Европски покрет у Србији). Кандидат је такође самостално реализовао пројектне задатке на бројним пројектима ИЕН, од којих се издвајају:

- “*Tobacco Taxation in Eastern Europe*”, 2024 (Bloomberg Philanthropies i Wiener Institut für internationale Wirtschaftsvergleiche);
- “*Contemporary Economic and Financial Trends Analysis*”, 2022 (UNDP);
- “*Accelerating Progress on Effective Tobacco Tax Policies in Low-and Middle-Income Countries*”, 2020 - 2023 (Bloomberg Philanthropies i Универзитет Чикаго Илиноис);
- “*Презентације о макроекономским истраживањима на захтев Народне банке Србије*”, 2017-2019 (Народна банка Србије);
- “*Strengthening and Widening the European Infrastructure for Social Science Data Archives*”, 2015 -2017 (Horizon 2020 пројекат);
- “*RRPP (Regional Research Promotion Programme) Data Rescue*”, 2015 -2016 (Swiss National Science Foundation);
- “*Support for Establishment of National/Regional Social Sciences Data Archives*”, 2012-2015 (FP7 пројекат).

Као експерт за јавне финансије самостално је реализовао пројектне задатке на великом броју пројеката чији су корисници била министарства Републике Србије, финансираних из фондова Европске уније и других фондова међународних донатора, од којих се посебно издвајају:

- “*Локална Самоуправа за 21. век*” (2023; донатор Влада Швајцарске Конфедерације, корисник Министарство државне управе и локалне самоуправе). Пројектни задаци: развој методологије за анализу ефеката и резултата реализованих пројеката финансираних средствима МДУЛС; прикупљање и обрада података у складу са Методологијом; предлози и препоруке за дугорочно одрживо и функционално решење намењено финансирању пројеката јединица локалне самоуправе средствима МДУЛС.
- “*Transparency Initiative for the Western Balkans - Focus on COVID-19 and Recovery Spending*” (2020-2021; донатор Влада Уједињеног Краљевства, корисник Министарство финансија). Пројектни задаци: идентификација добрих пракси фискалне транспарентност и транспарентности јавних набавки током ванредних ситуација на основу међународних искустава; мапирање пракси земаља западног Балкана у примени фискалне транспарентности на јавну потрошњу и јавне набавке током пандемије COVID-19;
- “*Support to IPA Programming, Training and Project Preparation (PPF7)*“ (2018-2022; донатор Европска унија, корисник Министарство за европске интеграције). Пројектни задаци: идентификација приоритетних области интервенција у области управљања јавним финансијама у оквиру сектора за реформу јавне управе; дефинисање циљева и мера интервенција; процена финансијских средстава из буџета и међународне помоћи неопходних за финансирање приоритетних области.
- “*Support to Public Administration Reform under the PAR Sector Reform Contract*”. (2019-2021; донатор Европска унија, корисник Министарство државне управе и локалне самоуправе и Министарство финансија). Пројектни задаци: подршка развоју нове Стратегије реформе јавне управе Србије; анализа стања у области управљања јавним финансијама у имплементацији постојеће Стратегије и акционих планова реформе јавне управе; подршка Министарству државне управе и локалне самоуправе и Министарству финансија у анализи утицаја нових планских докумената и њиховом усклађивању са Законом о систему планирања.
- “*Public Finance Reform*”. (2017; донатор GIZ, корисник Министарство финансија). Пројектни задаци: оцена јавног дуга Србије у погледу структуре и изложености ризицима; процена утицаја нових задуживања на способност сервисирања дуга у будућности; развој модела процене одрживости дуга на захтев Управе за јавни дуг (УЈД); презентација модела и приручника; Обука УЈД особља о примени модела.

У 2013. години боравио је у Вашингтону где је обављао тромесечну праксу у Међународном монетарном фонду у оквиру програма „*Fund Internship Program*“, који омогућава перспективним студентима докторских студија у области

макроекономије да се укључе у рад ММФ. У оквиру праксе у ММФ самостално је реализовао пројектне задатке на пројекту ММФ *“Is Balance Sheet Stress a Drag on Growth in Emerging Europe?”*, укључујући: развој базе података о приватном и државном дугу земаља у развоју; анализу односа јавног и приватног дуга, економског раста и других макроекономских варијабли у источноевропским земљама; дефинисање и израчунавање индикатора поремећаја у билансу стања; компаративну анализу поремећаја у билансима стања земаља у развоју након глобалне кризе.

5.5. Активности у научно-стручним друштвима и научним одборима

Др Александар Здравковић је од 2023. године члан Научног већа Института економских наука и активно учествује у креирању научне политике Института. Од 2023. године је члан Управног одбора Института економских наука.

Кандидат др Александар Здравковић је био председника Програмског одбора међународне научне конференције *„European economies after COVID-19: challenges and implications for the macroeconomic policy“* која је одржана 27. и 28. октобра 2022. године у Београду, у организацији Института економских наука из Београда, Србија, Економског института из Скопља, Северна Македонија, Економског факултета у Подгорици, Црна Гора, Економског института у Сарајеву, БиХ, Института за економска истраживања Љубљана, Словенија и Института за развој и међународне односе Загреб, Хрватска.

Др Александар Здравковић је био члан програмског одбора следећих међународних скупова:

- Global Economic Trends – Challenges and Opportunities (2024), организатори: Београдска банкарска академија; Институт економских наука, Београд; Balkan Institute of Science and Innovations, University Cote d’Azur; Technical University of Kosice;
- International Conference Current Economic Trends in Emerging and Developing Countries TIMTED 2023 (2023), организатор: Faculty of Economics and Business Administration, West University of Timișoara;
- 15th International Scientific Conference Environmental and Energy Economics: Climate Change Mitigation and Adaptation, Green Transition, Circular Economy (2023), организатори: Институт економских наука, Београд; Profeedback, HETFA Research Institute, COST);
- Global Economic Trends – Challenges and Opportunities (2023), организатори: Београдска банкарска академија; Институт економских наука, Београд; RUDN University;

У периоду 2010-2014. година кандидат је као аутор учествовао у раду часописа Месечне анализе и прогнозе – МАП, који су издавали Институт економских наука и Београдска банкарска академија - Факултет за банкарство, осигурање и финансије, Универзитет Унион, Београд.

Др Здравковић од 2015. године учествује у издавању регионалне публикације SEE-6 Economic Outlook, коју објављује Институт економских наука у сарадњи са партнерима из Македоније (Економски институт, Скопље), Црне Горе (Економски

факултет, Подгорица), Хрватске (Институт за развој и међународне односе, Загреб), Босне и Херцеговине (Економски институт, Сарајево) и Словеније (Институт за економска истраживања, Љубљана), у својству аутора прилога који се односе на анализу фискалне и монетарне политике Републике Србије.

5.6. Утицајност радова

У поређењу са релевантним параметрима за област друштвених наука (економија), цитираност кандидата је значајна.

Научни резултати др Александра Здравковића су, према *Google Scholar*, цитирани 588 пута на дан 20.12.2024. године. Хиршов-индекс др Здравковића према овом извору је 12.

Научни резултати др Александра Здравковића су, према *Web of Science*, цитирани 147 пута на дан 20.12.2024. године, а Хиршов-индекс др Здравковића према овом извору је 4.

Према *Scopus*-у, др Александар Здравковић је цитиран 159 пута на дан 20.12.2024. године, а Хиршов-индекс према овом извору је 4.

Цитираност најзначајнијих радова др Александра Здравковића приказана је у наставку.

Митић, П., Мунитлак Ивановић, О., & **Здравковић, А.** (2017). A cointegration analysis of real GDP and CO2 emissions in transitional countries. *Sustainability*, 9(4), 568.

Цитиран у:

- Lee, C. C., & Zhao, Y. N. (2023). Heterogeneity analysis of factors influencing CO2 emissions: the role of human capital, urbanization, and FDI. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 185, 113644.
- Tawiah, V. K., Zakari, A., & Khan, I. (2021). The environmental footprint of China-Africa engagement: an analysis of the effect of China–Africa partnership on carbon emissions. *Science of the Total Environment*, 756, 143603.
- Zakari, A., Khan, I., Tawiah, V., Alvarado, R., & Li, G. (2022). The production and consumption of oil in Africa: the environmental implications. *Resources Policy*, 78, 102795.
- Awan, A. M., & Azam, M. (2022). Evaluating the impact of GDP per capita on environmental degradation for G-20 economies: does N-shaped environmental Kuznets curve exist?. *Environment, Development and Sustainability*, 24(9), 11103-11126.
- Mikayilov, J. I., Galeotti, M., & Hasanov, F. J. (2018). The impact of economic growth on CO2 emissions in Azerbaijan. *Journal of cleaner production*, 197, 1558-1572.
- Wang, Z., Yen-Ku, K., Li, Z., An, N. B., & Abdul-Samad, Z. (2022). The transition of renewable energy and ecological sustainability through environmental policy stringency: Estimations from advance panel estimators. *Renewable Energy*, 188, 70-80.

- Onofrei, M., Vatamanu, A. F., & Cigu, E. (2022). The relationship between economic growth and CO2 emissions in EU countries: A cointegration analysis. *Frontiers in Environmental Science*, 10, 934885.
- Abbasi, K. R., Lv, K., Radulescu, M., & Shaikh, P. A. (2021). Economic complexity, tourism, energy prices, and environmental degradation in the top economic complexity countries: fresh panel evidence. *Environmental Science and Pollution Research*, 28, 68717-68731.
- Huang, S. Z., Sadiq, M., & Chien, F. (2023). Dynamic nexus between transportation, urbanization, economic growth and environmental pollution in ASEAN countries: does environmental regulations matter?. *Environmental Science and Pollution Research*, 30(15), 42813-42828.
- Anwar, A., Younis, M., & Ullah, I. (2020). Impact of urbanization and economic growth on CO2 emission: a case of far east Asian countries. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(7), 2531.
- Chen, L., Gozgor, G., Mahalik, M. K., Pal, S., & Rather, K. N. (2023). How does geopolitical risk affect CO2 emissions? The role of natural resource rents. *Resources Policy*, 87, 104321.
- Begum, R. A., Raihan, A., & Said, M. N. M. (2020). Dynamic impacts of economic growth and forested area on carbon dioxide emissions in Malaysia. *Sustainability*, 12(22), 9375.
- Chen, L., Gozgor, G., Mahalik, M. K., Pal, S., & Rather, K. N. (2023). How does geopolitical risk affect CO2 emissions? The role of natural resource rents. *Resources Policy*, 87, 104321.
- Begum, R. A., Raihan, A., & Said, M. N. M. (2020). Dynamic impacts of economic growth and forested area on carbon dioxide emissions in Malaysia. *Sustainability*, 12(22), 9375.
- Bhardwaj, M., Kumar, P., Kumar, S., Dagar, V., & Kumar, A. (2022). A district-level analysis for measuring the effects of climate change on production of agricultural crops, ie, wheat and paddy: evidence from India. *Environmental Science and Pollution Research*, 29(21), 31861-31885.
- Ahmed, M. M., & Shimada, K. (2019). The effect of renewable energy consumption on sustainable economic development: Evidence from emerging and developing economies. *Energies*, 12(15), 2954.
- Azam, M. (2019). Relationship between energy, investment, human capital, environment, and economic growth in four BRICS countries. *Environmental Science and Pollution Research*, 26(33), 34388-34400.
- Tenaw, D., & Hawitibo, A. L. (2021). Carbon decoupling and economic growth in Africa: Evidence from production and consumption-based carbon emissions. *Resources, Environment and Sustainability*, 6, 100040.
- Iheonu, C. O., Anyanwu, O. C., Odo, O. K., & Nathaniel, S. P. (2021). Does economic growth, international trade, and urbanization uphold environmental sustainability in sub-Saharan Africa? Insights from quantile and causality procedures. *Environmental Science and Pollution Research*, 28, 28222-28233.
- Pejović, B., Karadžić, V., Dragašević, Z., & Backović, T. (2021). Economic growth, energy consumption and CO2 emissions in the countries of the European Union and the Western Balkans. *Energy Reports*, 7, 2775-2783.
- Baležentis, T., Streimikiene, D., Zhang, T., & Liobikiene, G. (2019). The role of bioenergy in greenhouse gas emission reduction in EU countries: An Environmental Kuznets Curve modelling. *Resources, Conservation and Recycling*, 142, 225-231.

- Aslam, B., Hu, J., Majeed, M. T., Andlib, Z., & Ullah, S. (2021). Asymmetric macroeconomic determinants of CO₂ emission in China and policy approaches. *Environmental Science and Pollution Research*, 28, 41923-41936.
- Faruque, M. O., Rabby, M. A. J., Hossain, M. A., Islam, M. R., Rashid, M. M. U., & Muyeen, S. M. (2022). A comparative analysis to forecast carbon dioxide emissions. *Energy Reports*, 8, 8046-8060.
- Sarwar, S., & Alsaggaf, M. I. (2021). The role of governance indicators to minimize the carbon emission: a study of Saudi Arabia. *Management of Environmental Quality: An International Journal*, 32(5), 970-988.
- Kayani, G. M., Ashfaq, S., & Siddique, A. (2020). Assessment of financial development on environmental effect: implications for sustainable development. *Journal of Cleaner Production*, 261, 120984.
- Hasanov, F. J., Mikayilov, J. I., Mukhtarov, S., & Suleymanov, E. (2019). Does CO₂ emissions–economic growth relationship reveal EKC in developing countries? Evidence from Kazakhstan. *Environmental Science and Pollution Research*, 26(29), 30229-30241.
- Attanayake, K., Wickramage, I., Samarasinghe, U., Ranmini, Y., Ehalapitiya, S., Jayathilaka, R., & Yapa, S. (2024). Renewable energy as a solution to climate change: Insights from a comprehensive study across nations. *Plos one*, 19(6), e0299807.
- Sofuoğlu, E., & Kirikkaleli, D. (2023). Towards achieving net zero emission targets and sustainable development goals, can long-term material footprint strategies be a useful tool?. *Environmental Science and Pollution Research*, 30(10), 26636-26649.
- Rather, K. N., & Mahalik, M. K. (2024). Investigating the assumption of perfect displacement for global energy transition: panel evidence from 73 economies. *Clean Technologies and Environmental Policy*, 26(8), 2739-2752.
- Noureen, S., Iqbal, J., & Chishti, M. Z. (2022). Exploring the dynamic effects of shocks in monetary and fiscal policies on the environment of developing economies: evidence from the CS-ARDL approach. *Environmental Science and Pollution Research*, 29(30), 45665-45682.
- Salehnia, N., Karimi Alavijeh, N., & Salehnia, N. (2020). Testing Porter and pollution haven hypothesis via economic variables and CO₂ emissions: a cross-country review with panel quantile regression method. *Environmental Science and Pollution Research*, 27, 31527-31542.
- Gong, Z., Wu, Y., Tawiah, V., & Abdulrasheed, Z. (2023). The environmental footprint of international business in Africa; the role of natural resources. *Resources Policy*, 80, 103239.
- Aziz, G., Waheed, R., Sarwar, S., & Khan, M. S. (2022). The significance of governance indicators to achieve carbon neutrality: a new insight of life expectancy. *Sustainability*, 15(1), 766.
- Ullah, A., Khan, D., Khan, I., & Zheng, S. (2018). Does agricultural ecosystem cause environmental pollution in Pakistan? Promise and menace. *Environmental Science and Pollution Research*, 25, 13938-13955.
- Qi, F., Abu-Rumman, A., Al Shraah, A., Muda, I., Huerta-Soto, R., Hai Yen, T. T., ... & Michel, M. (2023). Moving a step closer towards environmental sustainability in Asian countries: focusing on real income, urbanization, transport infrastructure, and research and development. *Economic research-Ekonomska istraživanja*, 36(2).
- Espoir, D. K., Sunge, R., & Bannor, F. (2023). Exploring the dynamic effect of economic growth on carbon dioxide emissions in Africa: evidence from panel PMG estimator. *Environmental Science and Pollution Research*, 30(52), 112959-112976.

- Mahalik, M. K., Pal, S., Le, T. H., & Mishra, S. (2024). Does environmental policy stringency improve nature's health in BRICS economies? Implications for sustainable development. *Environmental Science and Pollution Research*, 31(1), 509-528.
- Azam, A., Rafiq, M., Shafique, M., & Yuan, J. (2022). Mitigating carbon emissions in China: the role of clean energy, technological innovation, and political-institutional quality. *Frontiers in environmental science*, 10, 814439.
- Khurshid, N., Khurshid, J., Shakoor, U., & Ali, K. (2022). Asymmetric effect of agriculture value added on CO2 emission: Does globalization and energy consumption matter for Pakistan. *Frontiers in Energy Research*, 10, 1053234.
- Kahia, M., Omri, A., & Jarraya, B. (2020). Does green energy complement economic growth for achieving environmental sustainability? Evidence from Saudi Arabia. *Sustainability*, 13(1), 180.
- Mabkhot, H., & Al-Wesabi, H. A. H. (2022). Banks' financial stability and macroeconomic key factors in GCC Countries. *Sustainability*, 14(23), 15999.
- Husnain, M. I. U., Beyene, S. D., & Aruga, K. (2023). Investigating the energy-environmental Kuznets curve under panel quantile regression: A global perspective. *Environmental Science and Pollution Research*, 30(8), 20527-20546.
- Rej, S., Nag, B., & Hossain, M. E. (2022). Can renewable energy and export help in reducing ecological footprint of India? Empirical evidence from augmented ARDL co-integration and dynamic ARDL simulations. *Sustainability*, 14(23), 15494.
- Wang, M. L., Wang, W., Du, S. Y., Li, C. F., & He, Z. (2020). Causal relationships between carbon dioxide emissions and economic factors: Evidence from China. *Sustainable Development*, 28(1), 73-82.
- Latief, R., Kong, Y., Javeed, S. A., & Sattar, U. (2021). Carbon emissions in the SAARC countries with causal effects of FDI, economic growth and other economic factors: Evidence from dynamic simultaneous equation models. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(9), 4605.
- Parveen, S., Khan, S., Kamal, M. A., Abbas, M. A., Aijaz Syed, A., & Grima, S. (2023). The influence of industrial output, financial development, and renewable and non-renewable energy on environmental degradation in newly industrialized countries. *Sustainability*, 15(6), 4742.
- Suproń, B., & Myszczyżyn, J. (2023). Impact of renewable and non-renewable energy consumption and CO2 emissions on economic growth in the Visegrad countries. *Energies*, 16(20), 7163.
- Wang, W., Wei, K., Kubatko, O., Piven, V., Chortok, Y., & Derykolenko, O. (2023). Economic Growth and Sustainable Transition: Investigating Classical and Novel Factors in Developed Countries. *Sustainability*, 15(16), 12346.
- Yıldırım, D. Ç., Yıldırım, S., & Demirtas, I. (2019). Investigating energy consumption and economic growth for BRICS-T countries. *World Journal of Science, Technology and Sustainable Development*, 16(4), 184-195.
- Fávero, L. P., Souza, R. D. F., Belfiore, P., Luppe, M. R., & Severo, M. (2022). Global relationship between economic growth and CO2 emissions across time: a multilevel approach. *International Journal of Global Warming*, 26(1), 38-63.
- Hassan, S. A., & Nosheen, M. (2019). Estimating the Railways Kuznets Curve for high income nations—A GMM approach for three pollution indicators. *Energy Reports*, 5, 170-186.
- Sarfraz, M., Naseem, S., & Mohsin, M. (2023). Assessing the nexus of gross national expenditure, energy consumption, and information & communications

technology toward the sustainable environment: Evidence from advanced economies. *Sustainable Development*, 31(4), 2826-2835.

- Cheng, S., Addis, A. K., Chen, L., & Zhu, Z. (2023). Sustainable development efficiency and its influencing factors across BRICS and G7 countries: An empirical comparison. *Frontiers in Energy Research*, 11, 1115459.
- Alghamdi, A. A., Alshahrani, A. F., Khadary, N. H., Alharthi, F. A., Alattas, H. A., & Adil, S. F. (2018). Enhanced CO₂ adsorption by nitrogen-doped graphene oxide sheets (N-GOs) prepared by employing polymeric precursors. *Materials*, 11(4), 578.
- Pavlović, A., Njegovan, M., Ivanišević, A., Radišić, M., Takači, A., Lošonc, A., & Kot, S. (2021). The impact of foreign direct investments and economic growth on environmental degradation: the case of the Balkans. *Energies*, 14(3), 566.
- Espoir, D. K., & Ngepah, N. (2021). Income distribution and total factor productivity: a cross-country panel cointegration analysis. *International Economics and Economic Policy*, 18(4), 661-698.
- Chen, W. J. (2022). Toward sustainability: Dynamics of total carbon dioxide emissions, aggregate income, non-renewable energy, and renewable power. *Sustainability*, 14(5), 2712.
- Kafeel, K., Zhou, J., Phetkhammai, M., Heyan, L., & Khan, S. (2024). Green innovation and environmental quality in OECD countries: the mediating role of renewable energy and carbon taxes. *Environmental Science and Pollution Research*, 31(2), 2214-2227.
- Aderemi, T. A., Alejo, A., Omoyele, O. S., Olaoye, O. P., Olanipekun, W. D., & Azuh, D. E. (2022). An econometric analysis of clean energy supply and industrial development in Nigeria: Implications for sustainable development. *International Journal of Energy Economics and Policy*, 12(3), 209-215.
- Tebourbi, I., Thi Truc Nguyen, A., Yuan, S. F., & Huang, C. Y. (2023). How do social and economic factors affect carbon emissions? New evidence from five ASEAN developing countries. *Economic research-Ekonomska istraživanja*, 36(1).
- Witkowska-Dąbrowska, M., Świdryńska, N., & Napiórkowska-Baryła, A. (2023). Reviewing the situation and prospects for developing small renewable energy systems in Poland. *Energies*, 16(21), 7339.
- Akbota, A., & Baek, J. (2018). The environmental consequences of growth: empirical evidence from the Republic of Kazakhstan. *Economies*, 6(1), 19.
- Hassan, S. A., Nosheen, M., Rafaz, N., & Haq, I. (2021). Exploring the existence of aviation Kuznets curve in the context of environmental pollution for OECD nations. *Environment, Development and Sustainability*, 23, 15266-15289.
- Rather, K. N., Mahalik, M. K., & Pal, S. (2024). Role of energy sources in promotion of sustainable development: moderating implications of globalisation. *Environment, Development and Sustainability*, 1-24.
- Suwandaru, A., Sudiyono, W., Shawdari, A., & Fristin, Y. (2024). Understanding the economic drivers of climate change in Southeast Asia: an econometric analysis. *Economies*, 12(8), 200.
- Onabote, A., Jolaade, A., Osabohien, R., Otobo, O., Ede, C., & Okafor, V. (2021). Energy sustainability, energy financing and economic growth in Nigeria. *International Journal of Energy Economics and Policy*, 11(1), 433-439.
- Kamran, U., Rhee, K. Y., & Park, S. J. (2019). Effect of triblock copolymer on carbon-based boron nitride whiskers for efficient CO₂ adsorption. *Polymers*, 11(5), 913.

- Yılmaz, Ö., & Albayrak, M. (2023). Türkiye'de Dış Ticaretin Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisinin Ampirik Analizi. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (38), 89-108.
- Liu, J. (2024). Can environmental taxes and green technological investment ease environmental pollution in China?. *Journal of Cleaner Production*, 474, 143611.
- Appiah, K., Appah, R., Barnes, W., & Darko, E. A. (2023). Testing the validity of disaggregated agricultural-induced growth–environmental pollution nexus in selected emerging economies. *International Journal of Environmental Science and Technology*, 20(4), 3687-3702.
- Zhigolli, G., & Fetai, B. (2024). The relationship between co2 emissions and gdp per capita, energy consumption, industrial production in the case of western balkan countries. *Ekonomiska misao i praksa*, 33(2), 539-553.
- Polat, M. A., & Fendoglu, E. (2021). İnşaat sektörünün ekonomik büyüme ve finansal piyasalar üzerindeki etkileri: Türkiye örneği. *Business and Economics Research Journal*, 12(3), 575-598.
- Ivanović, O. M., & Vujić, M. (2021). Posledice delovanja Covid-19 na ekonomski sektor i životnu sredinu Consequences of Covid-19 effect on the economic sector and the environment. *Ecologica*, 28(101), 118-124.
- Mourao, P. R. (2019). The effectiveness of Green voices in parliaments: Do Green Parties matter in the control of pollution?. *Environment, Development and Sustainability*, 21, 985-1011.
- Tembo, J. (2018). Regional financial integration and its impact on financial sector development: The case of Southern Africa. *Unpublished Doctoral Thesis, University of South Africa, Pretoria*.
- Andlib, Z., & Khan, A. (2021). The role of information and communication technologies (ICT) in environmental quality: an empirical analysis for South Asian economies. *International Journal of Economic and Environmental Geology*, 12(2), 80-86.
- Alege, P., Jolaade, A., & Adu, O. (2018). Is there cointegration between renewable energy and economic growth in selected sub-saharan African countries?. *International Journal of Energy Economics and Policy*, 8(4), 219-226.
- Chen, Z., Sarwar, S., Waheed, R., Xia, Y., & Shahzadi, I. (2024). Nexus Between Life Expectancy, Education, Governance, and Carbon Emissions: Contextual Evidence from Carbon Neutrality Dream of the USA. *Journal of the Knowledge Economy*, 1-32.
- Mirović, V., Kalaš, B., & Milenković, N. (2021). Panel Cointegration Analysis of Total Environmental Taxes and Economic Growth in EU Countries. *Economic Analysis*, 54(1), 92-103.
- Gurbanov, S., Mikayilov, J. I., Mukhtarov, S., & Yagubov, S. (2023). Forecasting 2030 CO2 reduction targets for Russia as a major emitter using different estimation scenarios. *Journal of Applied Economics*, 26(1), 2146861.
- Chen, S. (2021). The urbanisation impacts on the policy effects of the carbon tax in China. *Sustainability*, 13(12), 6749.
- Ngong, C. A., Onyejiaku, C. C., Fonchamnyo, D. C., Forgha, N. G., Aloysius, N. M., & Onwumere, J. U. J. (2023). Greenhouse gas emissions and poverty alleviation nexus in the Economic Commission of West African States. *Environmental Quality Management*, 32(3), 195-202.
- Shackman, J., Dai, Q., Schumacher-Dowell, B., & Tobin, J. (2021). The interrelationship between ocean, rail, truck and air freight rates. *Maritime Business Review*, 6(3), 256-267.

- Hazmi, A., Kort, H. M., Khallouli, W., & Raissi, N. (2024). A Dynamic Interrelationships among Clean Energy, Environmental Pollution, and Economic Growth in GCC Economies: A Panel ARDL Approach. *International Journal of Energy Research*, 2024(1), 5571175.
- Ding, Y., Tunio, F. H., & Nabi, A. A. (2024). Harmonizing the complexities of financial development and fiscal decentralization in highly populated nations for monitoring environmental quality. *Heliyon*, 10(21).
- Sayar, G., Erdas, M. L., & Destek, G. (2020). The Effects of Financial Development, Democracy and Human Capital on Income Distribution in Developing Countries: Does Financial Kuznets Curve Exists?. *Journal of Applied Economics & Business Research*, 10(2).
- Mubenga-Tshitaka, J. L., Dikgang, J., Muteba Mwamba, J. W., & Gelo, D. (2023). Climate variability impacts on agricultural output in East Africa. *Cogent Economics & Finance*, 11(1), 2181281.
- Fraz, T. R. (2022). Exploring the relationship between energy consumption and economic growth in lower middle and high income economies using panel data techniques. *International Journal of Energy Economics and Policy*, 12(3), 50-56.
- Hassan, S. A., Nosheen, M., & Rafaz, N. (2019). Revealing the environmental pollution in nexus of aviation transportation in SAARC region. *Environmental Science and Pollution Research*, 26, 25092-25106.
- Kleynhans, E., & Coetzee, C. (2021). Regional business confidence as early indicator of regional economic growth. *Managing Global Transitions*, 19(1).
- Irfany, M. I., Syam, M. I. N., & Haq, D. A. (2024). The Impact of Islamic Finance on Carbon Emissions: Lessons from OIC Countries. *International Journal of Energy Economics and Policy*, 14(3), 198-205.
- Kumar, P., Radulescu, M., Sharma, H., Belascu, L., & Serbu, R. (2024). Pollution haven hypothesis and EKC dynamics: moderating effect of FDI. A study in Shanghai Cooperation Organization countries. *Environmental Research Communications*, 6(11), 115032.
- Ecevit, E., Çetin, M., Yıldız, Ö., & Doğan, R. (2021). Does the aging population become a constraint to the growth of Turkish economy? New evidence from time series analysis. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (58), 367-398.
- Ivanovic, O. M. (2019). Ecological responsibility and sustainable development as preconditions for development of the concept of circular economy. In *Green Business: Concepts, Methodologies, Tools, and Applications* (pp. 1-16). IGI Global.
- Sudarmaji, E., Achsani, N. A., Arkeman, Y., & Fahmi, I. (2021). Can energy intensity impede the CO2 Emissions in Indonesia?: LMDI-decomposition index and ARDL: comparison between Indonesia and ASEAN countries. *International Journal of Energy Economics and Policy*, 11(3), 308-318.
- Halkos, G. (2023). The drivers of sustainability in transitional and emerging economies. *Economic Change and Restructuring*, 56(5), 3217-3221.
- Zarco-Soto, I. M., Zarco-Soto, F. J., & Zarco-Periñán, P. J. (2021). Influence of population income on energy consumption and CO2 emissions in buildings of cities. *Sustainability*, 13(18), 10230.
- Olivera, M., & Salgueiro, V. S. (2021). Calidad ambiental y crecimiento económico: análisis dinámico para América Latina y el Caribe. *Revista de economía del Rosario*, 24(2), 6.

- Tule, T. B. (2020). Stability of money demand function in emerging Countries: Static and dynamic panel approaches. *Journal of Economics and International Finance*, 12(4), 196-222.
- Rath, D. P., Behera, S. R., Seth, B., Suresh, A. K., & Solanki, R. (2023). The Relationship Between Government Revenue, Government Expenditure and Economic Growth in India: An Empirical Investigation at the Sub-national Level. In *India's Contemporary Macroeconomic Themes: Looking Beyond 2020* (pp. 89-121). Singapore: Springer Nature Singapore.
- Mandimby, A. S. (2024). Effect of Renewable Energi on CO2 Emissions in BRICS Countries. *Quantitative Economics and Management Studies*, 5(2), 372-386.
- Coggin, T. D. (2023). CO2, SO2 and economic growth: a cross-national panel study. *Journal of Economics and Finance*, 47(2), 437-457.
- Dibo, M. (2021). Bütçe şeffaflığı ve mali disiplin: Yükselen ekonomiler üzerine bir değerlendirme. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (69), 107-120.
- Satpute, B. S., Bharati, R., & Rahane, W. P. (2023, November). Predictive Modeling of Vehicle CO 2 Emissions Using Machine Learning Techniques: A Comprehensive Analysis of Automotive Attributes. In *2023 3rd International Conference on Technological Advancements in Computational Sciences (ICTACS)* (pp. 511-516). IEEE.
- Sheikh, A., & Hassan, O. I. (2020). An empirical analysis of the environmental Kuznets curve for river water pollution in Uttar Pradesh. *The Indian Economic Journal*, 68(1), 101-117.
- Vuppalapati, C. (2022). Food Security and Advanced Imaging Radiometer ML Models. In *Artificial Intelligence and Heuristics for Enhanced Food Security* (pp. 521-614). Cham: Springer International Publishing.
- Masud, R., & Enam, J. B. (2023). Consideration of the impact of the transition from a cash crop economy on the carbon footprint. *Technology audit and production reserves*, 4(4/72), 40-54.
- Muhadinovic, M., Djurovic, G., & Bojaj, M. M. (2021). Forecasting Greenhouse Gas Emissions and Sustainable Growth in Montenegro: a SVAR Approach. *Polish Journal of Environmental Studies*, 30(5).
- Umutlu, H. (2023). Ekonomik Büyüme ile Karbondioksit Emisyonları Arasındaki İlişki: Azerbaycan Örneği. *Journal of Economics and Political Sciences*, 3(2), 93-105.
- Yu, Z., Quddoos, M. U., Akhtar, M. H., Sajid Amin, M., Razzak, L., Tariq, M., & Khan, S. A. R. (2022). Re-examining the nexuses of communicable diseases, environmental performance, and dynamics of sustainable Development in OECD countries. *Environmental Science and Pollution Research*, 29(43), 65771-65786.
- Kahia, M., Omri, A., & Jarraya, B. (2020). Does Green Energy Complement Economic Growth for Achieving Environmental Sustainability? Evidence from Saudi Arabia. *Sustainability* 2020, 13, 180.
- Coetzee, C. E., & Kleynhans, E. P. J. (2021). Estimating economic activity of South African provinces using satellite technology: An econometric panel data application. *Remote Sensing Applications: Society and Environment*, 23, 100564.
- Hassan, S. A., & Haq, I. (2023). Revisiting Triangle of Trade-Growth and Pollution for Middle-Income Transitions. *International Journal of Emerging Multidisciplinaries: Social Science*, 2(1).

- Şen, İ. K., & Sözbilir, H. (2019). Ifrs 9 Finansal Araçlar Standardi Kapsamında Finansal Türev Ürünlerin Muhasebeleştirilmesi: Swap Örneği. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 21(4), 1008-1036.
- Ioannou, A. E., & Laspidou, C. S. (2022, October). The Wef Nexus Approach to Achieve The Sustainable Development Goals. In *IWA 4th Regional Conference on Diffuse Pollution & Eutrophication*.
- Onanuga, O. T., Onanuga, A. T., Oshinloye, O. M., Osobase, A. O., & Odusanya, I. A. (2021). Structural Change, Financial Development, and Carbon Dioxide Emissions: Does Evidence Support EKC for Sub-Sahara Africa?.
- Zarco Soto, I. M., Zarco Soto, F. J., & Zarco Perrián, P. J. (2021). Influence of Population Income on Energy Consumption and CO2 Emissions in Buildings of Cities. *Sustainability*, 13 (18), 10230.
- MATRAKU, D., & SELENICA, K. (2023). The Importance of Renewable Energy in the Economic Development of Country. *ECONOMIC VISION International Scientific Journal in Economics, Finance, Business, Marketing, Management and Tourism*, 10(19-20), 84-90.
- Subartini, B., Supian, S., Napitupulu, H., Budiono, R., & Juahir, H. (2019, August). Modeling of the impact of GDP and human population on CO2 emission by using Cobb-Douglas model and particle swarm optimization. In *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science* (Vol. 311, No. 1, p. 012080). IOP Publishing.
- Mladenovska, D., Lazarevska, A. M., & Bimbiloska, I. L. (2018). The Role and Interdependence of Economic Indicators in Optimal Natural Gas Supply in Macedonia as a transitional economy. *TEM Journal*, 7(1), 86.

Петровић-Ранђеловић, М., Митић, П., Здравковић, А., Цветановић, Д., Цветановић, С. (2020). Economic growth and carbon emissions: Evidence from CIVETS countries. *Applied Economics*, 52(16), стр. 1806-1815.

Цитиран у:

- Li, C. & Umair, M. (2023). Does green finance development goals affect renewable energy in China, *Renewable Energy*, 203, 898-905.
- Hasan, M. & Du, F. (2023). Nexus between green financial development, green technological innovation and environmental regulation in China, *Renewable Energy*, 204, 218-228.
- Lee, C., Wang, C., Ho, S. & Wu, T. The impact of natural disaster on energy consumption: International evidence. (2021). *Energy Economics*, 97, 105021.
- Xu, J., Moslehpour, M., Tran, T., Dinh, K., Ngo, T. & Huy, P. (2023). The role of institutional quality, renewable energy development and trade openness in green finance: Empirical evidence from South Asian countries, *Renewable Energy*, 207, 687-692.
- Yu, Y. (2023). Role of Natural resources rent on economic growth: Fresh empirical insight from selected developing economies, *Resources Policy*, 81, 103326.

- Liu, G., Khan, M. A., Haider, A., & Uddin, M. (2022). Financial Development and Environmental Degradation: Promoting Low-Carbon Competitiveness in E7 Economies' Industries. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(23), 16336
- Islam, M., Alharthi, M. & Murad, W. (2021). The effects of carbon emissions, rainfall, temperature, inflation, population, and unemployment on economic growth in Saudi Arabia: An ARDL investigation. *Plos One*.
- Benlemlih, M., Assaf, C., & El Ouadghiri, I. (2022). Do political and social factors affect carbon emissions? Evidence from international data. *Applied Economics*, 54(52), 6022–6035.
- Karahasan, B.C. & Pinar, M. (2022). The environmental Kuznets curve for Turkish provinces: a spatial panel data approach. *Environmental Science and Pollution Research*, 29, 25519–25531.
- Baloch, Z.A., Tan, Q., Khan, M.Z. et al. (2021). Assessing energy efficiency in the Asia-Pacific region and the mediating role of environmental pollution: evidence from a super-efficiency model with a weighting preference scheme. *Environmental Science and Pollution Research* 28, 48581–48594.
- Kechagia, P., & Metaxas, T. (2022). FDI and Institutions in BRIC and CIVETS Countries: An Empirical Investigation. *Economies*, 10(4), 77.
- Salahodjaev, R. & Isaeva., A. (2024). Post-Soviet states and CO2 emissions: the role of foreign direct investment. *Strategies and Challenges of Sustainable Development in Eurasia*.
- Lin, C. & Cai, P. (2023). Analyzing the impacts of natural resource utilization and green economic growth in China: Evidence from a econometric analysis, *Resources Policy*, 81, 103311.
- Jialiang, H., Xiaoxia, W., Liu Hongda, L. & Sajid, I. (2021). Financial Consideration of Energy and Environmental Nexus with Energy Poverty: Promoting Financial Development in G7 Economies. *Frontiers in Energy Research*, 8.
- Tu, Z., Feng, C. & Zhao, X. (2022). Revisiting energy efficiency and energy related CO2 emissions: Evidence from RCEP economies, *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, 35(1), 5858-5878.
- Doré, N. I., & Teixeira, A. A. C. (2023). Empirical Literature on Economic Growth, 1991–2020: Uncovering Extant Gaps and Avenues for Future Research. *Global Journal of Emerging Market Economies*, 15(1), 7-37.
- Pang, D., Jin, X., Zheng, K. & Tien, N. (2024). A road toward green growth: Optimizing the role of mineral resources, fintech innovation and effective governance in G-20 economies, *Resources Policy*, 92, 104983.
- Qamruzzaman, M., & Kor, S. (2024). Navigating the path to environmental sustainability: Insights from CIVETS on the intersection of ICT diffusion, natural resources, and green technological innovation. *Plos One*.

- Le, T., Battisti, E. & Mai, T. (2024). Peripheral-based subsidiaries and financial and non-financial performance: Evidence from an emerging market, *European Management Journal*, 42(5), 670-684.
- Zhou, W., Xu, Y., Zhang, L. & Lin, H. (2023). Does public behavior and research development matters for economic growth in SMEs: Evidence from Chinese listed firms. *Economic Analysis and Policy*, 79, 107-119.
- Ageli, M. (2022). Bootstrap ARDL on health expenditure, green energy, environmental sustainability, and economic growth nexus in Saudi Arabia. *Frontiers in Environmental Science*, 10.
- Shi, J., Hu, X., Dou, S. et al. (2023). Evaluating technological innovation impact: an empirical analysis of the offshore wind sector. *Environmental Science and Pollution Research*, 30, 20105–20120.
- Ullah, H., Diao, X. & Abbas, H. (2024). Innovation as a mechanism for sustainable economic growth: exploring the role of policy stability and institutional quality in case of China. *Environment, Development and Sustainability*.
- Atuahene, S.A. & Sheng Q.X. (2023). Modeling the electricity generation dynamics of Ghana: a structural vector autoregression regression approach. *Environment, Development and Sustainability*.
- Wang, M., Hu, Y., Wang, S. & Dang, C. (2023). The optimal carbon tax mechanism for managing carbon emissions. *Socio-Economic Planning Sciences*, 87B, 101564.
- Yuldoshboy, S., Karimov, M. & Kuralbaev, J. (2022). The Nexus Between Intellectual Property Rights and Foreign Direct Investment in Central Asian Countries: A Special Reference to Uzbekistan. *Journal of Positive School Psychology*, 6(4).
- Dabakoglu, M. & Bayar, I. (2024). How do economic growth, trade openness, and non-renewable and renewable energy affect environmental quality in VISTA Countries? *Economic Journal of Emerging Markets*, 16(1).
- Danjuma, T. U. & Tende, B. T. (2023). The Impact of Money Market Activities on the Economic Growth of Nigeria. *FUW-International Journal of Management and Social Sciences*, 8(2), 61–74.
- Peng, Y. & Zhu, D. (2023) Assessing technological innovation and sustainable environment: Tourism perspective of advanced panel methods, *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, 36(3), 2194946.
- Wang, Y. & Chang, L. (2023). Green bonds' liquidity in COVID-19 and low carbon investments in China: A stochastic trend analysis. *Environmental Science and Pollution Research*, 30, 36838–36850.
- Yuldoshboy, S., Karimov, M. & Kuralbaev, J. (2022). The Association Between Co2 and Economic Growth in Central Asian Countries: Panel Data Approach. *Journal of Positive School Psychology*, 6(4).

- Liu, K. (2024). China's Low-carbon Energy Transformation: Development of Renewable Energy. *Advances in Economics, Management and Political Sciences*, 125, 14-20.
- Prinadi A., Sarungu, J., Suryantoro., A. & Gravitiani, E. (2022). Impact of Economic Growth, Industrial Value Added, and Population on Carbon Dioxide Emissions in the Asean Region. *International Journal of Economics, Business and Management Research*, 6(8).

5.7. Конкретан допринос кандидата у реализацији радова у научним центрима у земљи и иностранству

Др Александар Здравковић је својим досадашњим истраживањима дао научни допринос преваходно из области макроекономије и финансија (управљање јавним финансијама и фискална политика).

Научни резултати др Александра Здравковића остварени у иностранству и у нашој земљи су резултат ангажовања кандидата на већем броју међународних и домаћих пројеката. Др Здравковић је учествовао на међународним научним конференцијама и у реализацији истраживања која су објављена у домаћим часописима од међународног и националног значаја и монографским студијама међународног значаја. Највећи број остварених научних резултата обухвата употребу напредних економетријских и статистичких метода, што додатно доприноси квалитету научноистраживачког рада кандидата.

Посебно треба истаћи да је др Здравковић у оквиру програма „Fund Internship Program“ обавио стручну праксу у Међународном монетарном фонду у трајању од 3 месеца. Такође се истиче и самосталност у реализацији више пројектних задатака на пројекту ММФ „Is Balance Sheet Stress a Drag on Growth in Emerging Europe?“ Драгоцену искуство које је стекао на овој реномираној светској институцији, резултата до којих је дошао кроз обављена истраживања као и развој базе података о приватном и државном дугу земаља у развоју, омогућили су му да своје научне резултате реализује у оквиру реномираних часописа.

6. КВАНТИТАТИВНА ОЦЕНА НАУЧНИХ РЕЗУЛТАТА

	Потребно је да кандидат има најмање неопходан број поена, који треба да припадају следећим категоријама:		
		Неопходно	Остварено
Виши научни сарадник	Укупно	50	54,38
Обавезни (1)	M10+M20+M31+M32+M33+M41+M42+M43+M44+M45+M51+M52 +M53+M54+M61	40	45,88
Обавезни (2)	M11+M12+M13+M14+M21+M22+M23+M24+M31+M41+M42	30	36,88

* Напомена: У групацији “Обавезни 2” бодови кандидата су остварени у три различите групе (M10, M20, M30, односно у категоријама M14, M21a, M21, M22, M23, M24, M31).

7. ОЦЕНА КОМИСИЈЕ О НАУЧНОМ ДОПРИНОСУ КАНДИДАТА

Научноистраживачки рад др Александра Здравковића, након избора у претходно научно звање, може се оценити позитивно. У периоду 2020-2024. година (након подношења захтева за стицање звања научног сарадника), др Александар Здравковић је објавио 25 библиографских јединица различитих категорија и обима. Научне публикације др Здравковића су објављене у тематском зборнику међународног значаја (M14 – један), међународном часопису изузетних вредности (M21a – један), врхунском међународном часопису (M21 – један), истакнутом међународном часопису (M22 – један), међународном часопису (M23 – два), националном часопису међународног значаја (M24 – један), врхунском часопису националног значаја (M51 – један), истакнутом националном часопису (M52 – један). Поред тога, кандидат је објавио поглавље у монографији националног значаја (M45 – три) и био уредник тематског зборника националног значаја (M49 – један). Кандидат је имао и предавање по позиву са међународног скупа штампано у целини (M31 – један), излагао је на међународним научним скуповима чији су резултати штампани у изводу (M34 – шест апстраката) и био уредник зборника саопштења међународног научног скупа (M36 – један). Такође, кандидат има и саопштења са скупа националног значаја штампано у целини (M63 – два). Др Александар Здравковић је један од аутора докумената јавних политика које су прихваћене на Научном већу Института економских наука (M123 – један и M124 – један).

Кандидат је учествовао у реализацији више научних и стручних пројеката финансираних од стране међународних и домаћих донатора. Био је председник програмског одбора међународне научне конференције док је своја истраживања презентовао на више међународних научних скупова.

У поређењу са релевантним параметрима за област друштвених наука (економија), цитираност кандидата је значајна. Научни резултати др Александра Здравковића су, према *Web of Science*, цитирани 147 пут на дан 20.12.2024. године, а Хиршов-индекс је, према овом извору, 4. Према *Scopus*-у, др Александар Здравковић је цитиран 159 пута на дан 20.12.2024. године, а Хиршов-индекс према овом извору је 4. Научни резултати др Александра Здравковића су, према *Google Scholar*, цитирани 588 пута на дан 20.12.2024. године. Хиршов-индекс др Здравковића према овом извору је 12.

Разноврсност библиографских јединица, број, квалитет и утицајност радова могу се оценити као изузетно значајни, што је потврђено и чињеницом да је др Здравковић рангиран међу 10% најбољих истраживача Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије у области друштвених наука у звању научни сарадник. Анализа објављених резултата указује на изузетан квалитет радова у којима доминирају висок степен теоријске и методолошке утемељености и критички приступ у проучавању појава које су предмет научног истраживања. Конкретан допринос кандидата у области очувања макроекономске и фискалне стабилности и економских ефеката криза се огледа у систематском сагледавању начина на који настају економске неравнотеже и начина на који се ефекти економских, фискалних и монетарних шокова шире на глобалном нивоу путем међународних токова робе, услуга и капитала. Последице, кандидат даје

препоруке јавних политика за рационално управљање јавним финансијама и буџетским средствима заснованих на налазима емпиријских истраживања и позитивним искуствима других земаља, којим се у дугом року осигурава отпорност националних привреда на потенцијалне макроекономске нестабилности. Значајне резултате кандидат је остварио и у моделирању макроекономских релација у области заштите животне средине. Коришћењем економетријског моделирања панел података, кандидат је указао на постојање системских и дугорочних позитивних релација између емисије угљен диоксида и макроекономских варијабли као што су раст БДП и стране директне инвестиције, којим се емпиријски верификује неопходност убрзаног преласка на производњу енергије из обновљивих извора, нарочито у земљама у развоју које бележе високе стопе раста и инвестиција како би се избегло прекомерно загађење. Кандидат се успешно бавио и истраживањима у области економије јавног здравља, конкретно анализом утицаја конзумације дуванских производа и опорезивања дувана на јавне финансије и благостање грађана Републике Србије, укључујући и напредно моделирање и симулацију промена буџетских прихода, индикатора сиромаштва и индикатора неједнакости као последице промене акцизних стопа на дуванске производе. Значајност доприноса ових истраживања се огледа у креирању конкретних препорука, заснованих на подацима и чињеницама, за мере пореске политике којима се редукује потрошња дуванских производа уз истовремено повећање буџетских прихода и стимулсање економског раста и развоја.

Истраживања др Александра Здравковића заснована су на примени напредних метода квантитативне и економетријске анализе уз веома битан допринос у научном приступу проучавања макроекономских релација и евалуацији ефеката јавних политика, јер резултати који произилазе из ових истраживања представљају основу за будуће креирање јавних политика заснованих на подацима и чињеницама. Овај допринос је нарочито значајан имајући у виду да је анализа макроекономских феномена заснована на напредним методама квантитативне и статистичке анализе недовољно заступљена у домаћој литератури, због чега истраживања кандидата имају додатну вредност, посебно узимајући у обзир дугогодишњу посвећеност кандидата унапређењу знања и константно стручно усавршавање у области примене метода квантитативне анализе.

У складу са критеријумима за стицање научних звања (Правилником о стицању истраживачких и научних звања) укупна вредност индикатора научне компетентности кандидата - научноистраживачких резултата (односно коефицијента М) је задовољавајућа – и износи **54,38** а неопходно је 50. Такође, према критеријумима за стицање звања виши научни сарадник, укупан број поена по условима:

„Обавезни 1“ –

$(M10 + M20 + M31 + M32 + M33 + M41 + M42 + M43 + M44 + M45 + M51 + M52 + M53 + M54 + M61)$ треба да износи најмање 40 поена, укупан број поена кандидата у припадајућим категоријама износи **45,88** поена.

„Обавезни 2“ –

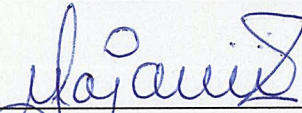
$(M11 + M12 + M13 + M14 + M21 + M22 + M23 + M24 + M31 + M41 + M42)$ треба да износи најмање 30, укупан број поена кандидата у припадајућим категоријама износи **36,88** поена.

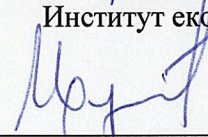

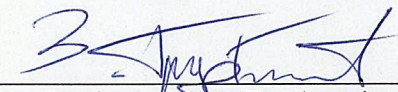
Имајући у виду горе изнете чињенице и резултате научноистраживачког рада у протеклом периоду др Александар Здравковић, према јединственом мишљењу чланова Комисије, испуњава све предвиђене услове и критеријуме за стицање научног звања Виши научни сарадник из Закона о науци и истраживањима и Правилника о стицању истраживачких и научних звања, те Комисија једногласно предлаже Научном већу Института економских наука и Комисији за стицање научних звања Републике Србије да прихвати предлог да се др Александар Здравковић изабере у научно звање **виши научни сарадник**.

У Београду,
25.12.2024. године

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ:

Др Дарко Марјановић, председник
Виши научни сарадник
Институт економских наука

Др Исидора Љумовић, члан
Научни саветник
Институт економских наука

Проф. др Зоран Грубишић, члан
Редовни професор
Универзитет Унион – Београдска
банкарска академија, Факултет
за банкарство, осигурање и финансије